

Szerkesztőségi iroda:

Nagybecskerek,
Zápolya-utca 1-és szám,
hová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizeté-
sek és a lap szétküldésére vo-
natkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Előfizetési árak:

Egész évre — — — — 24 kor
Félévre — — — — 12 .
Negyedévre — — — — 6 .
Egy óra — — — — 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el
Azonkívül az összes hirdetési
irodáknak.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybecskerek, 1906.

XXXV. évfolyam. 111. szám.

Kedd, május 15.

A magyar fürdők.

— május 15.

A tulipán jegyében a magyar munkáért, a magyar termékekért, szóval a magunk önmegebecsüléséért megindult mozgalomban most a nyár küszöbén szinte kétszeres kötelesség fölvetni a magyar fürdők ügyét.

E mozgalomnak a jegyében elmulaszt-hatatlan dolog, hogy megragadjuk az időt és alkalmat, hogy az a nemzetgazdasági-hatalmas kincs, melyet fürdőinkben és ásványvizeinkben birunk, most a kedvező körülmények között végre kiaknáztassék.

Dr. Rottenbiller Ödön az ismert balneologus tollából egy nagyon érdekes cikk jelent meg, mely részletesen foglalkozik a magyar fürdőkkel és magyar ásványvizekkel, kimutatva, hogy mily káros és felesleges dolog a külföldit pártolnunk, mikor idehaza ugyanazt, sokszor jobbat és sokkal olcsóbban megkaphatni.

Nincsen olyan ország talán a földkerekségén, mely ásványos vizekben és fürdőkben olyan gazdag volna, mint a mienk. S mégis millióra tehető az az összeg, amivel csak Ausztriának adózunk, ásványvízfogyasztás címén. A jól ismert giesshübli vízből nem kevesebb, mint egy millió palackot fogyasztunk el évente, pedig nekünk akárhányszor jobb, olcsóbb és egészségesebb ásványos vízünk van. Csehország vizeit általában kedveljük: a bilini vízből 70.000, a krondorfból 250.000 palack fogy el hazánkban évente, jólehet a magyarországi bikszádi, tarcsai, málnási, luhi, polenai és repási vizek felülmulják a cseh testvéreiket. És míg mi ezeket adunk Csehországnak, ott a legimpertinensebb agitáció járja a föld legjobbjait, a magyar liszt ellen.

Sorra véve a különféle típusú vizeket, csaknem valamennyi külföldi vizet kiszoríthatnók a forgalomból. Mi szükségünk van például a halli jódos vízre, amikor a mi csici vizünk Európaszerte versenyen kívül áll. A külföldi arzénos vizeket pedig a hazai parádi kitünően pótolja. Schwalbach, Franzensbad, Spaa vasas vizeit, Buziásfürdő, Borszék, Előpaták, Bártfa, Tarcsa, Szilács is mindenképp pótolják.

Az Országos Magyar Balneologiai Egyesület hazafias vezetősége már tizenhat esztendő óta küzd a magyar közönségnek a hazai fürdők iránt tanusított közönye ellen és sajnos, nagyon csekély eredménnyel. Statisztikai adatok szerint közel 80.000 család évi negyvennyolc millió koronát visz ki a külföldre nyaralás és fürdőzés címén. Pedig ma már 180—200 magyar fürdő van és dacára fürdőgyűnk mai fejlettsége mellett, nem egy belföldi orvos és tanár tájékozatlan arról, mit képesek a magyar fürdők a közönség jogos kívánalmainak nyújtani. A 200 magyar fürdő között legalább 80 akad, melyben évről-évre, tervszerűleg a közönség jogos kívánalmainak megfelelő átalakítás és szelvényezés folyik. A legtöbb fürdőben meghonosított penzió-rendszer pedig és az elő- és utó-évad mérsékelt árai, telkeresésüket még a szerényebb viszonyok között előknek is lehetővé teszik. Ilyenek a balatoni fürdők, a szikszói Pálics, Marilla, a Csorbai tó, Igló-Füred, Tátra-Lomnic, Fenyőháza stb.; a tiszta kenes és hévizek között a Császár-fürdő, a városligeti Artézi-fürdő, Trencsén-Teplic, Pöstyén, Harkány; a vasas hévizek közül: Szilács, Vihnya, az alkalikus hévizek közül Lipik, a földes savanyúvízzel megáldott Borszék és Baldóc, a ritka gyógyerejű Bikszád, a vasas savanyúvízzel megáldott Tasnád, Bártfa, Koritnica, Tarcsa, Lubló, Málnás, a vasastimsós Parád, a jódos Csiz és Bázna, a konyhasós Lipik,

Szováta, Vizakna, Herkulesfürdő, a hideg kenesvízü Szobránc, Balf, stb. stb.

Remélni akarjuk, hogy a magyar tulipán ezidén a magyar fürdőkben is ki-virul tán és gyümölcsözővé fogjuk tenni szépséges magyar földünk gyógyító erejű vizeit és kies, kincseket érő fürdőit. Azt a kiapadhatatlan kincset, amely egyes-egyedül a mienk és amely kincs gazdasági életünk elevenségét, a magyar munka eredményességét, a magyar termékek és kereskedelem emelését fogja előidézni.

Pótválasztások a vármegyében.

— május 15.

Torontálvármegyében, mint ismeretes, négy kerületben pótválasztás vált szükségessé.

A pótválasztások ma folynak mind a négy kerületben és természetesen nagy és heves küzdelemmel.

A mai pótválasztások iránt képzelhető az érdeklődés, annál is inkább, mert a négy kerületből, kettőben nemzetiségi jelölt az ellenfél, akik erősen agitáltak a két heti időközben, hogy győzelemre jussanak.

A pótválasztások a következő négy kerületben folynak:

Bégeszentgyörgyön, ahol Pap Géza pártonkívüli és dr. Kardos Samu függetlenségi áll egymással szemben. Az általános választásoknál Pap Géza 830, Kardos 734 szavazatot kapott.

Nagykomlóson Várnay Imre függetlenségi és Hadzsi Konstantin nemzetiségi küzdenek. Az általános választásoknál Várnaynak 586, Hadzsinak 510 szavazata volt.

Párdányban ifj. Daniel Pál alkotmánypárti és dr. Kiszely Kálmán függetlenségi a jelölt. Multkor Kiszelynek 946, Daniel Pálnak pedig 736 szavazata volt.

Törökkanizsán a jelöltek: Tallián Béla pártonkívüli, akinek multkor 524 szavazata volt és Ilics Brankó nemzetiségi, aki multkor 482 szavazatot kapott.

A „TORONTÁL” tereaja.

Ki a tolvaj?

— Fogják meg! ... Tolvaj! Tolvaj! ... A tömeg emberi üldözött; mindenki teljes tüdőből kiabált, mint az örültek, anélkül, hogy tudnák, mi történik.

Végre elfogták a tolvajt. A közeli rendőr elálta a menekülő útját.

Első pillanatban nem is látták a tolvajt. A kíváncsi nézők, akik szelvésmódjára ott termetek, minden oldalról körülfogták. Fenyegető öklök emelkedtek fel. Végre, a rendőr közbelépésére, lecsillapodtak a zajongók.

Egy lihegő asszony előlépett: — Rendőr ur! Ez a kölyök kiszakította kezemből az arany kizsitáskámat. Te tolvaj! Tolvaj! ... kiáltott a fogolyra. — Majd megmutatom neked ...

És közben felemelte az ernyőjét és többször rácsapott a védtelenre. A rendőrnek, aki a tettest fogta, ez a rögtönzött igazságszolgáltatás nem volt inyére.

— Ő nem vehet ily módon elégtételt, nagyságos asszonyom! ... Jöjjön valem a rendőrségre, s ott tegyen feljelentést ellene.

Ez a jelenet egyik nagy áruház előtt játszódott le. A rendőr, a tolvaj, a meglott asszony a rendőrség felé tartottak, amely a közelben volt. A tömeg követte őket.

Az asszony folyton siránkozott, dühös pillantásokat vetett a tolvajra.

— Természetesen a rendőrségre megyek ... Ezeket a semmirekélő fickókat mind le kellene csukni és valami elhagyott szigetre küldeni ... Egyetlenegnek sem szabad megengedni, hogy Páris utcáin járjon ... Nyugodtan sétálgatok,

arany erszénnyemmel a kezemben! hirtelen könnyű lökést érzek ... Nagy szerencse, hogy a tolvajt észrevettem ...

A tolvaj nyugodtan viselkedett. Koldusnak, éhenkórásznak látszott. A sovány, lenszőke hajú fiatalember kissé zavart volt és megszeppent a körülötte lefolyt események miatt, meghatották az ökölcsepások, az ernyővágások és a rendőr megjelenése, aki oly barátságosan a karjába kapaszkodott. A táská csillogása elkábította, azt elrabolni egy pillanat műve volt. Most rajtakapták. Amire vágódott, most beteljesül: kap ingyen lakást és kosztot.

A rendőrséghez érkeztek. — A kapitány urnak most dolga van — szólott egyik hivatalnok.

Az asszony még egyre beszélt és hadonázott az ernyőjével, mint a bosszuálló Isten, aki minden bűnt megtorol. Már tizedszer mesélte el arany kizsitáskájának csodálatos elrablását.

— Igen ... el kell itélni! ... Még a legnépesebb utcák is tele vannak veszedelmekkel ... Megloptak! ... Fényes nappal! ... Nincs közbiztonság!

A rendőr az arany kizsitáskára pillantott, amelyet a tolvaj kabátja alól kihuzott. A tolvaj a lábát nézte, amely a cipőjéből kikivánczolt. A kíváncsiak az ajtóban leselkedtek.

Végre megjelent a rendőrkapitány szobája ajtajában. Egy előkelő hölgyet kísért ki, aki igen lehangoltan távozott.

— Itt nem lehet segíteni, nagyságos asszonyom — mondta a rendőrkapitány ... Ilyesmi mindennap megyesik! ... A becsületes tolvajokat arról lehet megismerni, hogy a lopott tárgyakat mindig megtartják.

— Nekem határozottan pechem van — felelte a szép asszony. — Egyszerre eltűnt az óram, a karkötőm és a gyűrűm.

— Körülnézett, kereste a hatást.

— Itt van a tolvaj! — kiáltott fel hirtelen. — Kapitány ur, ő az, ő az! ... Egyik áruházban ültem, hogy keztyűket próbáljak és magam mellé tettem a kizsitáskámat; villámgyorsan eltűnt, aztán ő is eltűnt ... De én láttam és most megismerem ... megismerem a táskámról.

Általános meglepetést keltett. A tolvaj, akit ez a fordulat érdekelt, felpillantott és alig észrevehetően mosolygott.

A megvádolt asszony, aki előbb még panaszos volt, csak az első pillanatra lepődött meg; nyomban védekezett:

— Ez a táská az enyém, kapitány ur ... Ez a nő nem tudja, hogy mit beszél ... Akad még két egyenlő táská ...

Sőt, több mint kettő — mondta a kapitány. — Rögtön meglátjuk.

Kezébe vette a kizsitáskát. — Mi van ebben a táskában, nagyságos asszonyom? — kérdezte a megvádolt nőtől.

— Egy óra. — Ezt nem nehéz kitalálni ... előbb mondtam én — szólott az előkelő hölgy.

— Minő óra? — kérdezte a kapitány.

— Sima, aranyóra — felelte a kérdezett.

— Szó sincs róla! Apró gyémántok vannak rajta — egészítette ki az előkelő hölgy.

A kapitány megnézte; igazat mondott.

— És a karkötő?

— Gyémántokkal — felelte a megvádolt asszony.

— Nem! kiáltott fel az előkelő hölgy. — Teljesen aranyból készült.

Ismét igaza volt.

— Hát a gyűrű?

— Ah, már nem tudom! — szólott a kérdezett, aki látta, hogy elveszítette a játékot.

A választást az összes kerületekben reggel 8 órakor kezdték. A délig beérkezett jelentések a következő eredményt mutatják:

Bégaszentgyörgyön Pap 315, Kardos 210 szavazatot kapott.

Nagykomlóson Varnay vezet 112 szavazattal.

Párdányban Danielnek volt 363, Kiszelynek 286 szavazata.

Törökkanizsán Talliánnak 417, Illicsnek 160 szavazata van.

Rendzavarás délig egy helyen sem történt. A délutáni eredményt „Táviratok” c. rovatunk alatt közöljük.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap reggeli 1/2 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 1/2 óráig délután; ugyanazon napokon este 1/2 óráig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap déliben gőzfürdő. A kádfürdő egész nap nyitva marad.

Május 19. Jótékony nőegylet közgyűlése.

Május 28. Rendes tavaszi közgyűlés.

Junius 11. Közig. bizottság ülése.

Junius 13. Róm. kath. hitközség választ. közgyűlése.

— **A gyermeknap Nagybecskerekén.** A szegény elhagyott gyermekek érdekében megindult mozgalom, a mely azt célozza, hogy a társadalom az esztendő egy napját (most május 26-ikát) az ő istápolásukra fordítsa olyképen, hogy ezen a napon mindenki valami csekély adományt áldoz a gyermek-alap javára, nálunk Nagybecskerekén is örvendetes megnyilatkozást nyer s mindenki, aki teheti, készséggel kíván ennek a napnak áldozni. A központi gyermekliga elküldte hozzánk is érdekes plakátjait, a melyeket a kereskedők között az itteni intézőség már szétosztott s a kirakatokban ott láthatjuk mindenütt a plakátokat. A nagyjelentőségű nemes célra előreláthatólag Nagybecskerek város közönsége is szép összeget fog áldozni. Itt értésére adjuk a kereskedőknek, hogy a levelező-lapok arra a célra valók, hogy azt kitöltve elküldjék a központnak, amely almanachszerű könyvben megőrökíti azokat a kereskedőket, akik a gyermeknapot megtartották.

— **A D. M. K. E. rendkívüli közgyűlése.** A Délmagyarországi Magyar Közművelődési Egyesület ez évi június hó 14-én délelőtt 11 órakor Szegeden, a városi székhelyen bizottsági termében rendkívüli közgyűlést tart. Az egyesület elnöksége ezúton is meghívja az egyesület tagjait. Ezt megelőzőleg délelőtt 10 órakor az igazgatóság tart ülést ugyanott.

— Továbbá — folytatta a kapitány, mialatt tovább vizsgálta a táskát — itt van . . .

— A zsebkendőm — felelte az előkelő hölgy — a zsebkendőm, Mercedes előnevemmel, azután az erszényem negyven frankkal.

— Ugy van, igaza van, nagyságos asszonyom . . . Itt van a táskája a tartalmával együtt . . . Kérném a címet, ha esetleg mint tanura szükségünk lesz.

Az előkelő hölgy megadta címet és boldogan távozott.

A kapitány behívatta szobájába a tolvajt és a tolvajnt. A tolvaj csendesesen viselkedett. A tolvajnt kissé zavart volt. A kihallgatásra került volna a sor, amikor a kapitánynak névjegyet hozták.

— Becsésen be azt az urat.

A felszólított megjelent. Kifogástalan ruházatról rögtön leirt a gazdag kereskedő.

— Uram — szólott a kapitány — csak néhány perccel rendelkezem . . . Nagyon sok dolgom van . . .

— Nem fogom sokáig háborgatni, kapitány ur. Két órával ezelőtt megjelent az üzletben — ékszerész vagyok, mint a névjegyemről láthatta — egy fiatal, csinos, előkelő hölgy, hogy különböző tárgyakat vásároljon. Miután öltözéke kifogástalan volt, a legszebb és legjobb dolgokat mutattam neki. Mindent megtehtem és kijelentette, hogy majd újra eljön . . . Eltávozott . . . és akkor vettem csak észre, hogy magával vitt egy kézitáskát, melyben gyémántfoglatu óra, karkötő és smaragdgyűrű volt . . . Természetesen keresztes vethetek ezekre . . . mindenesetre a följelentést megtettem . . . hiszen vannak még különös véletlenek.

— Ép most történt ilyen véletlen eset — szólott a kapitány. — Öt háromszorosan meglópták és ha csak három perccel előbb jön, visszakapta volna az eltulajdonított tárgyakat.

— **A kaszinóból.** A nagybecskereki kaszinó-társulat választmánya tegnap délután Franz J. L. igazgató elnöklésével ülést tartott. Jelen voltak: Alföldy Ede, dr. Annau Ernő, Balácsi József, dr. Brájjer Lajos, Keresztes Aladár, dr. Nónay Pál, Sumarsky őrnagy, Száviits Sándor. Új tagoknak felvették Magyary Pál pápai kamarást és László Lajos postafőnököt. A régiak közül kiléptek: Giffinger Imre, Barcsay Ádám, Nyáry Győző, Temple Rikhard. — A választmány végül elhatározta, hogy a Kiss Ernő-szobor leleplezésénél küldöttségileg képviselteti magát s a szobrot megkoszorozza. A kaszinó tagjai a leleplezési ünnepély napján reggel 9 órakor találkoznak az egyleti helyiségben.

— **A pancsovai főispán jubileuma.** Mint Pancsováról írják, a város tisztikara és polgársága a múlt héten Zákó Milán főispánt lelkes ovációban részesítette abból az alkalomból, hogy most töltötte be főispánágának ötödik évfordulóját. Ez alkalommal a városi tisztikar Matanovich polgármesterrel élén üdvözölte Zákót, majd pedig este a polgárság impozáns fáklyamenetet rendezett tiszteletére. A menet a Weifert-féle sörházból indult ki s a Mária Terézia-utcán, a Ferenc József-téren átvonulva kanyarodott be a Deák-utca, a főispán lakásához. Itt magyarul Fa István, németül Graff J. Pál és szerbül dr. Marjanovic Pál üdvözölte. Az üdvözlő beszédek elhangzása után az ünnepezt főispán válaszolt az ünneplők nagy sokaságának s mondott köszönetet a tiszteletnek és szeretetnek e lelkes megnyilatkozásért.

— **Halálozás.** Részvéttel vesszük a hirt, hogy Zavisits Gyula bankhivatalnok, Zavisics János polgártársunk fia vasárnap hajnalban Bécsben meghalt. A 27 éves fiatal embert régi vesebaj gyötörte, amely most végzetessé vált. Hált tetemét holnap reggel hozzák Nagybecskerekre és temetik el ugyanakkor a tomasváci-utcai szerb temetőben levő családi sírboltba.

— **Torontéli emberek Fiumében.** Mint lapunknak jelentik, százharmincöt nagyikindai, nagybecskereki, padéi, ferencszálási, jázovai, monostori, szájáni és feketetői magyar ékeztett tegnap Fiuméba. A hajó Amerikába viszi őket.

— **A sorozás.** Jekelfalussy Lajos honvédelmi miniszter leiratot intézett a törvényhatóságokhoz, amelyben utasítja a hatóságokat, hogy az 1905. állításkötsések sorozására vonatkozó előzetes intézkedéseket megtegyék. A sorozás valószínűleg június hó 11-től július 14-ig fog megtartani, ha addig az országgyűlés megszavazza az ujoncokat.

— **Tulipán szövetség Versecen.** Versecről jelentik: A verseci tulipán szövetség a város hölgyeinek nagy pártfogása mellett megalakult. A megalakulás alkalmából Perjessy szerkesztő és Paulovits István ismertették a mozgalom célját, azonkívül még Halmos Béláné és Heinrich Geyza tomesvári kiküldött is beszélt.

Elmesélte neki a kéziáská vándorlásának történetét.

— A tolvajnjójt ez az asszony, ezt a nőt ez az ur lopta meg . . . Azután az első tolvajnt elillant az ékszeresekkel, abban a hiszemben, hogy a táskája jogos tulajdona, én adtam át neki.

A tolvaj erre hangosan felkacagott.

— Mérsékelje magát! — rivallt reá a kapitány.

A kapitány csöngött és egyik hivatalnoknak átadta az előkelő hölgy címét.

— Mercedes Domino asszony, Rivoli-utca . . . a közelben van . . . üljön . . . kerékpárra . . . gyorsan!

Néhány perc múlva visszajött a hivatalnok.

— Ismeretlen abban a házban.

— Tudtam előre — mondta a kapitány.

Önök csak egy reménye lehet: Mercedes asszonyt újra meg kell lopni; el kell jönnie ide a táskájáért és ugyanakkor elő kell vezetni ismét a tolvajnt, ugy mint az előbbit. Hohó! Hová tűnt a tolvajntok?

A tolvajnt valóban elosont, mialatt a rendőrkapitány tárgyalta a kereskedővel. Csak a tolvaj maradt vissza. Az ékszerészhez fordulva, így szólt:

— Csak mi ketten maradtunk itt. Mi történik velünk?

— Lelkemre! Becsületes ábrázata van — válaszolta az ékszerész és a kapitánytól megkérdezte: Talán alkalmazzam felügyelőnek?

Nem tette meg. Az ifjut néhány nappal később három évi fogházra ítélték és öt évre kitiltották hazájából.

Cinikus ember létere erről így nyilatkozott: — Más alkalommal becsületes emberektől fogok lopni, ha ugyan találom ilyeneket. Csak kudarcot ne valljak ezzel a becsületes szándékkal.

Gustave Geffroy.

Elnökké özvegy Szöcs Lionát választották meg. A megalakulás után ötven tagból álló női választmányt alakítottak.

— **Dankó Pista szobra.** A nótafa szobrárt nemsokára fölláttják Szegeden. Még nincs meg a szobor, a helye sincs még megjelölve, de még sincs már messze az ideje a szobor leleplezésének. Pósa Lajos, a szoborbizottság elnöke a jövő hónapban összehívja Budapestre a szoborbizottságot s akkor a szegedi polgármesterrel egyetértőleg meg fogják állapítani a szobor helyét, valamint azt, hogy melyik szobrászszal készítették el Dankó Pista szegedi szobrát.

— **Oh azok a vízvezetékek.** Olvasóink talán még emlékeznek reá, hogy épen e lapok hasábjain tiltakoztunk az ellen, hogy itt is kísérletezzenek mély kutakkal, mikor a város közepén folyik a Béga, melynek a vize, ha modern szűrőket alkalmazunk, teljesen megfelel. Akkoriban rámutattunk arra is, hogy ott, ahol nem folyókból kapják a vizet, örökös vízmizeriákról szól a panasz. Hogy mennyire igazunk volt, ime álljon itt a következő panasz, melyet a „Szegedi Napló”-ban olvassunk:

A kánikula még messze van, de a vízhiány már fenyegetőzik. A közönség valóságos prédálja a vizet. A vízművek telepének gépei éjjel-nappal dolgoznak, még pedig roppant erővel és sok munka igénybevételével, mégis csak éppenhogy elég a napi víztermelés. A vízvezeték másodpercenként fél hektoliter, egy perc alatt tehát háromezer liter vizet szállít s mégis vízhiány fenyegeti a várost. Hihetetlen pedig, hogy Szeged város lakosságának egy óra alatt 180 ezer liter vízre volna szüksége. A mérnöki hivatal ismételve kéri a közönséget, hogy legalább éjszaka ne folyassa a vizet, mert a két új ártézi kut dacára veszedelem fenyegeti a várost. Ezen a veszedelemen pedig maga a közönség segíthet, még mielőtt az bekövetkeznék.

— **A tegnapi jégverés.** A tegnapi jégverés hiteles képét csak ma lehet megközelítőleg megrajzolni. Mindenekelőtt konstatálni lehet, hogy itt Nagybecskerekén olyan erőjű és huzamos jégverésre azok a bizonyos legöregebb emberek is alig emlékeznek. A felhőkől ráuk zuhant jég tömegét legjobban jellemzi az, hogy még este tíz órakor is nagy garmadában heverték a város egyes helyein a jégzemek, amelyek csak az éj folyamán olvadtak el. A kár azonban szerencsére nem olyan nagy, mint a miilyenek mutatkozott, mert a jégeső nem volt nagy terjedelmű, hanem csak kisebb területen pusztított. Még benne a városban sem volt mindenütt egyforma, mert például az Amerika-negyedben csak ritkán, gyöngén hullott a jég s az ott lakók átjöttek bámulni a jégtömeget. A jégverés és a vele jött felhőszakadás azonban csinált egyéb kellemetlenséget és kárt, mert az alacsonyabban fekvő helyeket, pincéket a víz elöntötte. Így a Pestszálloda pincéjében levő korszmát majdnem térdig érő víz öntötte el sűrű jégzemekkel vegyes s késő estig tartott, míg a vizet a helyiségből kiszivattyúzták. Szóval a fagyos szentek nem akartak anélkül távozni, hogy emléket ne hagyjanak hátra s az emléket szent Bonifácra ruházták, aki, mint láthattuk, alaposan megfelelt a megbízatásnak.

— **A hamis játékos.** Az egyik nagyobb nevelőintézetben az öregebb diákok suttomban erősen üzték a „huszonegyest”. Egyikük azonban kis hamiskodással korrigálta ki a szerencsét, míg végre rajtérték. Veszedelmes lett az ügyből s így az intézet vezetősége is megtudta, hogy az ifjak kártyáznak, amit azután nyomban szigorú büntetéssel tiltott. Egy ideig azután nem is hallatszott semmi a kártyázásról. Valamelyik napon azonban az igazgató benyitott az egyik diák szobájába s meglepetve látja, hogy az ifjak az asztal körül ülnek, az asztalon pedig pénz van, de kártya nincs sehol. Nyomban szigorú vizsgálatot tart, a minek során a fiuk bevallják, hogy „huszonegyest” játszottak, de nem kártyával.

— Hát hogyan? — kérdi az igazgató.

— Ugy, hogy bankot raktunk össze és azután csöndesen ültünk az asztal mellett. Az orrunk volt a kártya s mindenkinek az orra 20-at számított. Akinek azután az orrára legelőbb szállott egy légy, annak 21-e lett s behuzta a bankot.

Az egyik sarokban azonban nagy elszontyolodással ült az egyik diák, aki úgy látszott, nem vett részt a játékban. Ez a multkori hamis játékos volt.

— Hát az nem játszott veletek? — kérdezte az igazgató.

— De igen, hanem kicsaptuk, mert most is hamisan játszott.

— Hamisan? Hogyan?

— Ugy, hogy megcukrozta az orrát s minden légy az ő orrára szállt.

Halál a bíróság előtt. Megrendítő jelenet játszódott le a napokban a törökkanizsai kir. járásbírósnál. Dr. Bernáth Gyula kir. járásbíró előtt tanúként jelent meg egyik perben Pollák Károly, Torontáljózseffalva régi érdemes polgára. Alig fogott hozzá a bíró Pollák kihallgatásába, mikor az rosszul érezve panaszkodva hirtelen összeesett. Nagy lötés futás indult meg a bíróság épületében, hogy Pollákot eszméletre keltsék, azonban minden kísérlet hiábavalónak bizonyult. Mire a gyorsan előhívott orvos megérkezett, Pollák Károly már kiszenvedett. Pollák Károlyt az orvosi vélemény szerint szívszélhűdés ölte meg. A tragikus módon elhalt polgárt nagy részvét mellett kísérték ki kedden délután a temetőbe.

Irodalom és művészet.

* Az Arany János-társaság. A temesvári Arany János-társaság május hónap 17-én, csütörtökön délután 5 órakor, a temesvári állami főreáliskola dísztermében felolvasó-ülést tart. Tárgysorozat: 1. Elnöki megnyitó. 2. Költemények. Székfoglaló. Irta és felolvassa Sziklay György dr. r. tag. 3. A temesvári orosz grófné. Regényes korrajz a XVIII. századból. Irta és felolvassa Szentkláray Jenő dr. r. tag, elnök. 4. Patyi István (vendég Szabadkáról): Költemények.

* Szobrot Szigligeti Edének. Nagyvárad városa önmagát akarja megtisztelni azzal, hogy szobrot szándékozik emelni irodalomtörténetünk egyik jelesének, a magyar népszimű megteremtőjének, Szigligeti Edének. Mivel a Szigligeti emléken erzett büszkeség gyönyörűsége s az emléket megillető hála kötelessége nemcsak a nagyváradiaké, hanem az egész magyar nemzeté, a szoborbizottság adakozásra hívja fel a maga egészében a magyar közönséget. Felhívásának bizonyára lesz is fogantatja. A Szigligeti szobrára szánt adományok a Nagyvárad Takarékpénztár címére Nagyváradra küldendők.

* Gyakorlati Közigazgatási Könyvtár és Döntvénytar (szerkeszti dr. Dolencz József ügyvéd) legújabb számának tartalma: I. Könyvtári rész: Vilsinszky Károly m. kir. pénzügyi számelőnök, a szombathelyi községi közigazgatási tanfolyamon előadó: A Községek Könyvtárale. 49-80. oldal. II. Döntvénytári rész: Dr. Dolencz József: Közigazgatási Döntvénytar 1906. évi II. évfolyam. 610-615. Km. Kereskedelmi miniszter. Vicinális közutak város szakaszokká tétele. — A közmunka felülvizsgálatával felmerült költségek. — A vicinális közutak segélynek kiutalványozása. — A vámszedési jogosítvány elbírálására a köz. bíróság illetékes. — Utrendőri kihágás ügyében hozott ítélet szerkesztése. — Dohányszállítvány vámentessége. — Közigazgatási bíróság. — A főispán más törvényhatóságnak is lehet virilis tagja. — A virilisták névjegyzékének összeállításánál az aug. 31-én fennálló adózás vétetik alapul. — Állami tisztviselő is lehet községi virilista meghatalmazottja. — A tvh. biz. tagválasztás d. u. 4 órakor befejezendő. — A községi tanító illetménye. — A községi adótarozás fizetése a bírónak, illetőleg pénztárnoknak kezéhez történjék. — A felfüggesztett törvényhatósági tisztviselő illetménye. — Közigazgatási bíróság pénzügyi osztálya. — A fogházor neje nem fizet adót. — A földbérleti lakása házadó alá esik. — Réteknél szárazság miatt nincs adóelengedés. — Az erdőkihasználási jog illetékmentes. — Az ingatlan átruházása iránti illeték. — Ügyvédi meghatalmazás illetékmentessége. — Illetékegyenérték. — A segély illetékmentessége. — Belügyminiszter. — A körbába elmozdítása. — A körjegyző fuvardíja. — Földmívelésügyi miniszter. Mezőgazd. term. hamisítások. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., József-körút 74. II. em. Előfizetési ár: Egész évre 12 kor., félévre 5 kor., negyedévre 3 kor., egy hóra 1 kor. Egy füzet ára 60 fillér.

* A „Magyar Szemle” szépirodalmi, művészeti és kritikai képes hetilap folyó XVIII. évfolyamának 19. száma május 10-én jelent meg a következő kiválóan érdekes tartalommal: Taltos, Valtozatok egy régi témáról. — Süprő, Művészaók. — Erdélyi Zoltán, A Somló tetején. — J. J. Porchat, A Szent János-bogárka. (Ford. Király Gízy) — Fantasztika, Homulusz királyfi. — Kosztolányi Dezső, Tíz év után — Kincs István Elfeledett akta. — Lydov, Mozaik (oros eredetiből ford. Szémán István) — Lenau, Két koszoru. (Ford. Vékony Pál.) — Regény: Handel-Mazzetti Enrica bárónő, Jesse és Mária. (17. folyt. Ford. Auer István.) — Marcus, A hétről. (Kürthy György rajzaival.) — Irodalom: Enyém? (Regény, írta Szikra) — Fede, (Regény írta Luigi di San Giusti) — Mindennapi történetek. (Novellák és elbeszélések, írta dr. Falk Zsigmond.) — Dr. Gyárfás Elemér, Antonio Foggazzaro „Il Santo” című regénye. — Szépirodalmi kincstár. — Színház: M. Kettős premier. (A holdogság fátyla. Színmű egy felvonásban, írta J. Clémenceau. — A pletyka. Vigjáték két felvonásban, írta Dalmoki Nagy Lajos.) — Zene: Csáh Géza, Puccini. — Uj magyar szimfónia. — Sport. — A szerk. üz.

TÁVIRATOK.

A torontáli pótválasztások.

Bégaszentgyörgy. (A „Torontál” telefon-jelentése d. u. fél 5 órakor.) Pap Géza pártönkivüli 783, dr. Kardos Samu függetlenségi 697.

Nagykomlós. (A „Torontál” telefon-jelentése d. u. fél 5 órakor.) Dr. Várnay Imre függetlenségi 740, Hadzsi Konstantin nemzetiségi 680. 4-kor záróra.

Párdány. (A „Torontál” telefon-jelentése d. u. fél 5 órakor.) Ifj. Daniel Pál alkotmánypárti 925, dr. Kiszely Kálmán függetlenségi 828.

Törökkanizsa. (A „Torontál” telefon-jelentése d. u. fél 5 órakor.) Tallián Béla pártönkivüli 800, Ilies Brankó nemzetiségi 400

Vilmos császár Budapesten.

Budapest, május 15. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsből sürgőnyzik: Illetékes helyen azzal a tervvel foglalkoznak, hogy Vilmos német császár Andrassy Gyula gróf szobrának leleplezésére Budapestre jöjjen. Ezt a hírt azzal hozzák összefüggésbe, hogy Andrassy Gyula gróf külügyministersége alatt kötetett meg a hármas szövetség. Hir szerint a császár június hó hetedikén jönne Budapestre.

Minisztertanács.

Budapest, május 15. (A „Torontál” eredeti távirata.) Ma délután minisztertanács volt, amelyen Wekerle Sándor miniszterelnök referált legutóbbi királyi audienciájáról és a közös és osztrák miniszterekkel folytatott tárgyalásokról. A tanácsot a beteg Kossuth Ferenc lakásán tartották, miután fölmerült fontos kérdésekben nem akartak nélküle dönteni.

Wekerle Bécsben.

Budapest, május 15. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint megbízható forrásból jelentik, Wekerle Sándor miniszterelnök a képviselőház megnyitásának, a trónbeszédnek és a monarchia két államát érintő kérdések megállapítása végett, e hét folyamán ismét Bécsbe utazik

A második igazságügyi államtitkár.

Budapest, május 15. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint a hivatalos lap mai száma közli, a király Imling Konrad ítélőtáblai tanács-elnököt igazságügyi államtitkárként nevezte ki.

A szegszárdi pótválasztás.

Budapest, május 15. (A „Torontál” eredeti távirata.) Szegszárdon ma van a pótválasztás Boda Vilmos és Szabó Károly között Délig mindketten egyformán állanak. A választás rendben folyik.

A szatmári püspökség.

Budapest, május 15. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint jól értesült forrásból jelentik, legközelebb betöltik a szatmári püspökséget. Két komoly jelölt van: Jordán Károly szaniszlói apátplebános és Szmercsányi egri kanonok

A szászok az alkotmánypártban.

Budapest, május 15. (A „Torontál” eredeti távirata.) A szász képviselők klubjának elnöksége tegnap értesítette Darányi Ignácot, az alkotmánypárt elnökét, hogy a szász képviselők belépnek az alkotmánypártba.

A horvát tartománygyűlés elnöksége.

Budapest, május 15. (A „Torontál” eredeti távirata.) Zágrábból jelentik: A horvát tartománygyűlés tegnapi ülésén választották meg az elnökséget. Elnök lett Medakovic Mile dr., másodelnök Grahovac J. dr. A gyűlés végén Frank

dr. képviselő indítványozta, hogy az összes politikai köröket szüntessék meg. Az indítványt nagy szótöbbséggel elfogadták.

A május elseje Oroszországban.

Budapest, május 15. (A „Torontál” eredeti távirata.) Oroszországból érkező jelentések szerint a munkások mindenütt megünnepelelték tegnap az orosz naptár szerint május elsejét. Sok helyen zavargás volt. Moszkvában általános sztrájkot rendeztek a munkások s a világítási munkások sem dolgoztak, úgy hogy éjjel egész Moszkva sötét volt. Ugyancsak általános sztrájk volt Varsóban is s itt sem dolgozott senki s a városra éjjel szintén teljes sötétség borult. Itt a munkások azonkívül lelőtték Konstantinov rendőrbiztost.

Képviselők sajtópanaszja.

Budapest, május 15. (A „Torontál” eredeti távirata.) A budapesti büntető törvényszék, mint esküdttörvényszék tegnap tárgyalta Justh Gyula, Barta Ödön, Molnár Ákos, Komjáthy Béla és Polczner Jenő panaszát Fényes László hírlapíró ellen, aki őket egy cikkében bizonyos panamákkal vádolta s örömlégényeknek nevezte. Az esküdtszék tegnap késő este mondott ítéletet az ügyben s a bizonyítási eljárás befejezése és a vád- és védbeszédek meghallgatása után az esküdtek bűnösnek mondták ki Fényest a Justh Gyula, Molnár Ákos, Polczner Jenő és Komjáthy Béla ellen elkövetett becsületsértésben és a bíróság öt egyenként 50-50 korona pénzbírságra ítélte. Bűnösnek mondták Fényest továbbá az esküdtek a Barta Ödön ellen elkövetett rágalmazásban, miért is a bíróság négy hónapi fogságra és száz korona pénzbírságra ítélte. Fényes semmisségi panaszt jelentett be.

Budapesti gabonatözsde.

Budapest, 1906. május 15.
A készárúüzlet hivatalos árjegyzése.

Buza	Kilós	100 kilogr. ára		Kilós	100 kilogr. ára	
		kor-tól	kor-ig		kor-tól	kor-ig
Tiszavidéki	75	16.05	16.05	79	16.75	17.05
Pestvidéki	74	15.30	15.60	78	16.15	16.45
Bánsági	75	—	—	79	16.60	16.75
Bácskai	74	15.45	16.65	78	16.45	16.65
Szerbiai	76	14.90	15. —	—	—	—

Egyéb gabonafajták			100 kilogr. ára	
			kor-tól	kor-ig
Rozs	elsőrendű	—	13.40	13.55
”	középmínőségű	—	13.30	13.35
Árpa	takarmányáru I. r.	—	15. —	15.40
”	másodrendű	—	14.50	14.90
Köles	—	—	—	—
Zab	elsőrendű	—	17.40	17.70
”	középmínőségű	—	17.20	17.50
Tengeri	belföldi új	—	13.55	13.65
”	román vagy bolgár	—	—	—
”	cinquntin	—	—	—
Repce	káposzta	—	—	—

Határidő-üzlet.

Budapest, május 15. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:
Buza (májusra) . . . . . 16.08 — —
Rozs (októberre) . . . . . 13.38 — —
Zab (októberre) . . . . . 12.90 — —
Tengeri (májusra) . . . . . 13.18 — —
Tengeri (júliusra) . . . . . 13.40 — —
Tengeri (májusra 1907.) . . . . . 11.76 — —

Egy uri lakóház,

(a volt Steigerwald-féle villa)

mely áll 4 elegáns nagy szobából, a szükséges mellékhelyiségekkel,

kiadó november hó 1-től.

A lakóház egészen külön álló, szép kis kertben fekszik, verandával, külön kuttal.

Bővebbet (509-3.1)

Kurländer Imre

fakereskedésében.

Vonatok érkezése és indulása
Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekről.
Érvényes 1906. május hó 1-től.

Érkezik:
a) A nagybecskereki pályaudvarra:
Temesvár, Versecz, Zombolyáról: délelőtt 9 óra 33 p.
Pancsováról: délután 5 óra 40 p.
Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 18 p.; délután 5 óra 33 perc.
Szegedről: (motorkocsi) d. e. 9 óra 47 perc.
Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 48 p.
b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarra:
Zombolyáról, Verseczről, Alibunárról és Temesvárról: este 8 óra 05 p.
Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 30 p.
Pancsováról: reggel 8 óra 27 p.
Zombolyáról: (keskenyvágányu vonal) reggel 8 óra 23 p.; este 7 óra 05 p.
Bégaszentgyörgyről: (keskenyvágányu vonal) délután 4 óra

Indul:
a) A nagybecskereki pályaudvarról:
Pancsovára: délelőtt 8 óra 10 p.; este 7 óra 5 p.
Szeged—Budapestre: d. e. 10 óra 10 p.; este 6 óra 46 p.
Szegedre: (motorkocsi) d. u. 1 óra.
Nagykikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.
b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:
Zombolya, Temesvár, Versecz: délután 4 óra 35 p.
Temesvár, Versecz, Antalfalva—Pancsova és Alibunárra: reggel 3 óra 33 p.
Zombolyára: (keskenyvágányu vonal) reggel 3 óra 58 p.; délután 5 óra 25 p.
Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délelőtt 11 óra 38 p.
Bégaszentgyörgyre: (keskenyvágányu vonal) délután 12 óra 20 perc.

Két butorozott

szoba

kiadó (333-x.40)

Deák Ferenc-utca 7. szám alatt.

Vécsey-féle házban Széchényi-part
16. sz. a. egy több szobából álló

uri lakás

mellékhelyiségekkel együtt
november hó 1-től bérbbe adó.

Ugyanott egy jó karban tartott
Bösendorfer zongora
jutányosan eladó. (499-3.2)

892. szám. 1906. F03-3.2

Árlejtsési hirdetmény.

Községünk egy 2 1/2 méter belső szélességű mezei kutat építeni szándékozik, az anyagot a község adja.

Munkabér címén 300 korona állapított meg

A munka f. évi május hó 23-án Orlovát község tanácsstermében árlejts u'ján kiadatik.

Árlejtsnél részt venni szándékozők a kikiáltási árnak 10%-át az árlejtsést vezető kezeihez letenni tartoznak.

A többi feltételek a jegyzői irodában bármikor megtekinthetők.

Kelt Orlován, 1906. évi május hó 10-én.

Csókity Uros, Popovich György,
bíróhelyet'es. jegyző.

A háztartás

minden ágában jártas, mint házikis-
asszonynak, háziasszony támaszaként

háztartásvezetőnek,

esetleg magányos urhoz anyahelyet-
tesnek óhajjt menni. (507-1.1)

FRANK E. Nagybecskerek
Temesvári-utca 1500.

NOVÁK J. C. NAGYBECSKEREK
MOTOROS KERÉKPÁROK ÉS AUTOMOBILOK.

Csakis elsőrangú gyártmányok. (378-20.15)

== „Waffenrad“, ==
elismert legkitünőbb
kerékpárok. ==

Alkatrészek és felszerelések
kerékpárok és motoros gépek
számára.

Legjobb kerékpárok.

== Javitó-műhely. ==

Fény község előljáráóságától.

Pályázat.

Fény községben a végrehajtó-kézbe-
sítői állás betöltendő. Felhivatnak pályázók,
hogy felszerelt kérvényeiket alulírott elől-
járóságnál nyujtsák be.

Évi fizetés 800 korona; a román nyelv
birása szükséges; az állás legkésőbb június
hó 1-én elfoglalandó

Kelt Fényen, 1906. évi május hó 12-én.

(504-2.2) Községi előljáráóság.

Tüzifecskendő eladása.

Nagyteremia (Marienfeld, Torontál-
megye) község előljáráósága közhírre teszi,
hogy régi szerkezetű, de még jó és hasz-
nálható állapotban levő négykerékű kocsi-
fecskendőjét 100 korona kikiáltási árral
folyó évi május hó 27-én d. e. 9 órakor
Nagyteremia község házában tartandó nyil-
vános árverésen a legtöbbet ígérőnek eladja.

Nagyteremia, 1906. május 12-én.

Marschang, Junker,
jegyző. bíró.

(505-2.2)

Tüzifa-, szén-, épület- és műfaraktár
Kurländer Imre

Telefon 89. NAGYBECSKEREK. Telefon 89.

Épület és műfaraktár: Aradát-ut. 1.

Tüzifaraktárak:

Korona-utca és Gizellapart

(Kurländer-udvar.)

Iroda és lakás:

Korona-u. 11. Telefon 85.

Dusan felszerelt raktár

épületfa, deszka, lécz, oszlopok,

műfa kádárok és bognárok részére.

Elsőrendű tüzifa.

Valódi porosz kőszén

a Wildensteinsegen-Richterhofer bányából.

Elsőrendű gáz-kocsz (pirszén).

Mindenféle kovács-szén, kitűnő faszén.

MARHASÓ.

SZÖLLŐKARÓ minden nagyságban.

37-50.39

Kiadó lakás.

Egy 5 szobából álló lakás,
a szükséges mellékhelyi-
ségekkel, külön házban,
augusztus hó 1-től kiadó

Uri-utca 23. sz. alatt.

(483-x.9)

HIRDETÉSEK

felvétetnek a

„TORONTÁL“ KIADÓHIVATALÁBAN.